

MEMORIU PRIVIND LIBERTATEA PRESEI
în Republica Moldova
(3 mai 2025 – 3 mai 2026)

Acest memoriu oferă o sinteză a principalelor evoluții și involuții din ultimul an de activitate a presei din Republica Moldova, cu accent pe provocările care au afectat redacțiile și jurnaliștii și pe măsurile care au contribuit la soluționarea unor probleme.

În perioada 3 mai 2025 – 3 mai 2026, condițiile de activitate ale presei din Republica Moldova au rămas marcate de probleme serioase, în pofida unor evoluții legislative și a unor măsuri instituționale adoptate pe anumite segmente. Constatările sunt susținute de mai multe evaluări, inclusiv *Indicele privind Situația Presei din Republica Moldova în anul 2025* (ISPM) al Centrului pentru Jurnalism Independent și *Indicele mondial al libertății presei 2026* al organizației Reporterii fără Frontiere (RSF), în care Republica Moldova s-a clasat pe locul 31 din 180 de state evaluate.

În perioada de referință, **condițiile de activitate și siguranța jurnaliștilor** au continuat să se degradeze, în special pe fundalul agresiunilor din spațiul public, al hărțuirii online și al intimidărilor legate de reflectarea subiectelor politice sensibile. Indicatorul privind securitatea jurnaliștilor a regresat semnificativ, fiind atestate creșterea [frecvenței](#) și diversificarea actelor de intimidare, precum și răspunsul insuficient al autorităților prin mecanisme de protecție. Gravitatea fenomenului este confirmată și de Fundația Justice for Journalists și Asociația Presei Independente, care au [raportat](#) 97 de atacuri asupra reprezentanților media în Republica Moldova în 2025, cel mai mare număr înregistrat de la începutul monitorizării în 2017. Au persistat și problemele privind accesul presei la procesele de judecată, fiind raportate mai multe [cazuri](#) de îngrădire a accesului jurnaliștilor la ședințe publice de interes public major.

În UTA Găgăuzia, presa independentă a continuat să se confrunte cu presiuni și [manifestări ostile](#) din partea unor reprezentanți ai administrației locale și ai persoanelor afiliate acestora, ceea ce a menținut un climat [incompatibil cu standardele libertății de exprimare](#). În regiunea transnistreană, activitatea jurnalistică a rămas pronunțat vulnerabilă, inclusiv pe fundalul pretensei inițiative legislative anunțate la 31 martie 2025 de structurile de la Tiraspol privind [sanționarea](#) reporterilor care activează fără acreditare.

În perioada de referință au existat anumite evoluții pe segmentul **cadrelor legislative**, între care amendarea în iulie 2025 a Codului serviciilor media audiovizuale, prin care au fost preluate parțial garanții din Legea europeană privind libertatea mass-mediei ([EMFA](#)), au fost consolidate anumite garanții de independență pentru Consiliul Audiovizualului (CA) și Teleradio-Moldova (TRM) și au fost introduse reglementări pentru platformele de partajare a materialelor video. Tot atunci au fost operate modificări în Codul contravențional și Codul penal, menite să fortifice [protecția jurnaliștilor](#), acestea intrând în vigoare în 2026. Totuși, în Republica Moldova lipsește un cadru juridic coerent pentru presa scrisă și online, iar transparența proprietății media în mediul digital rămâne insuficient reglementată. [Raportul](#) Comisiei Europene pentru 2025 a reiterat necesitatea revizuirii mecanismului de suspendare și retragere a licențelor audiovizuale, a extinderii cerințelor de transparență asupra presei online și scrise, a adoptării unei noi legi a mass-mediei și a consolidării protecției jurnaliștilor împotriva intimidărilor și atacurilor. Deși în aprilie 2026 în Parlament a fost [înregistrat](#) proiectul noii legi privind mass-media, simpla sa înregistrare nu

remediază problemele existente. Decisive vor fi calitatea textului final și conformitatea sa cu standardele europene și internaționale.

O altă vulnerabilitate majoră rămâne absența unui mecanism eficient anti-SLAPP (Strategic Lawsuits Against Public Participation). Cadrul legal național nu oferă încă garanții adecvate împotriva proceselor strategice intentate pentru intimidarea presei și descurajarea participării publice. În condițiile în care astfel de litigii pot [dura ani](#), efectul lor descurajator asupra jurnalismului de interes public rămâne semnificativ. Ministerul Justiției a lansat, la 6 aprilie 2026, procedura de avizare și consultare publică a proiectului de lege privind transpunerea [Directivei](#) anti-SLAPP, însă această evoluție nu rezolvă deocamdată lacunele actuale. Nici accesul la informațiile de interes public nu s-a îmbunătățit suficient în practică. Deși noua lege a oferit un cadru juridic mai bun, presa a semnalat în continuare răspunsuri tardive, solicitări ignorate, refuzuri abuzive motivate prin protecția datelor cu caracter personal și aplicarea neuniformă a normelor, mai ales la nivel local.

În anul electoral 2025, **securitatea informațională** a Republicii Moldova a fost grav afectată de campanii coordonate de dezinformare, manipulare și propagandă, orientate în special împotriva parcursului european și a procesului electoral. Alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 s-au desfășurat într-un climat de polarizare accentuată, marcat de ingerințe informaționale fără precedent, finanțate masiv din exterior, în special de Federația Rusă. În preajma scrutinului, dezinformarea s-a intensificat pe Facebook, Telegram și TikTok. Au fost [identificate](#) narațiuni manipulatorii, falsuri recurente, tehnici de victimizare și demonizare, precum și [rețele](#) de conturi menite să amplifice artificial anumite mesaje. [Raportul](#) G7 Rapid Response Mechanism a documentat inclusiv utilizarea conținutului generat cu ajutorul inteligenței artificiale, uzurparea identității unor persoane publice și jurnaliști, precum și distribuirea coordonată a unor narațiuni care vizau decredibilizarea autorităților, a integrării europene și a partenerilor externi ai Republicii Moldova.

În același timp, reacția autorităților la aceste amenințări a continuat să ridice semne de întrebare privind echilibrul dintre securitatea informațională și libertatea de exprimare. ISPM 2025 arată că blocarea paginilor web considerate promotori ai dezinformării, precum și instrucțiunea guvernamentală privind blocarea accesului la conținut online, au fost apreciate de unii experți ca măsuri necesare, dar criticate de alții din cauza garanțiilor procedurale insuficiente și a riscurilor de abuz.

Sustenabilitatea economică a presei a rămas fragilă. Piața publicitară locală este subdezvoltată, iar o parte importantă a veniturilor din publicitatea online e absorbită de marile platforme tehnologice, în detrimentul instituțiilor media autohtone. Dependența de granturi externe persistă, iar suspendarea finanțării oferite de SUA la începutul anului 2025 a afectat semnificativ mai multe redacții independente, evidențiind fragilitatea modelelor financiare ale presei de interes public din Republica Moldova. În același timp, unele instrumente de sprijin public, precum Fondul pentru subvenționarea mass-mediei și Legea privind publicitatea de stat, aplicabilă din 1 ianuarie 2026, au început să producă efecte. Totuși, controversile legate de modul de implementare a acestor mecanisme și de imparțialitatea lor nu au dispărut.

Regimul financiar al furnizorului public național TRM a rămas relativ stabil, însă menținerea dreptului de a difuza publicitate comercială continuă să fie criticată de unii actori ai pieței, care

invocă un avantaj concurențial inechitabil față de furnizorii privați. În plan instituțional, modificările operate în 2025 la CSMA au consolidat anumite garanții pentru TRM, eficiența lor urmând a fi verificată în timp. În cazul furnizorului public regional Gagauziya Radio Televizionu (GRT), problemele sunt mult mai grave. Acesta reprezintă un caz emblematic de derapaj editorial și captură politică, fiind exclus în 2025, în premieră, din Registrul semnatarilor Codului deontologic al jurnalistului și sancționat repetat de CA pentru difuzarea unor mesaje false, manipulatorii și partizane, inclusiv în context electoral.

În vederea protejării libertății de exprimare și a presei libere, recomandăm autorităților ca, în virtutea atribuțiilor legale ce le revin, să elaboreze, să legifereze și să implementeze mecanisme capabile să asigure:

1. Sporirea protecției legale și instituționale a mass-mediei prin:

§ aplicarea eficientă a normelor privind protecția jurnaliștilor și sancționarea promptă a agresiunilor, intimidărilor și hărțuirii online;

§ reacții ferme la presiunile exercitate asupra presei independente în UTA Găgăuzia și în regiunea transnistreană, precum și monitorizarea constantă a furnizorilor publici de servicii media, inclusiv GRT.

§ adoptarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a unor măsuri de uniformizare a practicii instanțelor, pentru a garanta accesul efectiv al presei la ședințele de judecată de interes public.

2. Consolidarea cadrului juridic al mass-mediei prin:

§ adoptarea unei noi legi a mass-mediei, conforme standardelor internaționale, care să reglementeze coerent presa scrisă și online, inclusiv transparența proprietății și a finanțării;

§ transpunerea eficientă a standardelor anti-SLAPP;

§ îmbunătățirea accesului la informațiile de interes public prin implementarea unor mecanisme eficiente de responsabilizare a furnizorilor de informație;

3. Sporirea securității informaționale din perspectivă mediatică prin:

§ combaterea dezinformării prin măsuri legale, transparente și proporționale, cu garanții efective împotriva abuzurilor;

§ consolidarea rezilienței spațiului informațional prin susținerea presei credibile și prin politici de promovare a alfabetizării informaționale și media;

§ monitorizarea respectării de către furnizorii media a cerințelor de pluralism și informare corectă, inclusiv în perioadele electorale.

4. Creșterea sustenabilității economice și a calității jurnalismului prin:

§ instituirea și implementarea transparentă și echitabilă a mecanismelor de sprijin pentru presa independentă, în special pentru cea locală și regională;

§ evaluarea impactului regimului de publicitate al TRM și identificarea unor soluții care să asigure un echilibru corect între misiunea publică și concurența pe piață;

§ susținerea investițiilor în dezvoltarea produsului mediatic, securitate digitală și formarea profesională continuă a jurnaliștilor.

SEMNTARI:

Centrul pentru Jurnalism Independent

RISE Moldova

Centrul „Acces-Info”

Asociația Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic

Asociația Presei Electronice

Asociația Presei Independente

Comitetul pentru Libertatea Presei

Centrul de Investigații Jurnalistice

Asociația Media Guard